

IVO ČUPAR

1901 - 1981

1983

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI, ZAGREB
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA—SVEZAK 18

C. J. C.

IVO ČUPAR

1901–1981

ZAGREB 1983

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA—SVEZAK 18

Uredio:
Akademik DRAGO IKIĆ

RAZRED ZA MEDICINSKE ZNANOSTI

SPOMENICA

posvećena preminulom Ivi Čuparu, redovnom članu Jugoslavenske akademije
znanosti i umjetnosti u Zagrebu

KOMEMORACIJA

održana 7. travnja 1982. u palači Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

Popis radova *Ive Čupara*

Komemoracija

Ivi Čuparu

redovnom članu Jugoslavenske akademije
znanosti i umjetnosti u Zagrebu

Prof. dr *Ivo Padovan*
Izv. član JAZU

U noći 28. rujna 1981. godine jugoslavenska i hrvatska pozornica medicinskih znanosti izgubila je akademika Ivu Čupara, jednog od svojih posljednjih giganta iz one generacije koja je tijekom proteklih 6 desetljeća gradila temelje na kojima se danas nadograđuju i oblikuju novi putovi. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti njegovom je smrću ostala bez svoga dugogodišnjeg marljiva i istinski odana člana. U toku 26 godina bio je pokretač novih ideja i ostvarenja u Razredu za medicinske znanosti JAZU, kojem je kao tajnik bio na čelu od 1959. do 1973. godine. Sve do svoje smrti bio je neumoran pregalac u brojnim znanstvenim zadacima Jugoslavenske akademije i u međusobnoj suradnji svih akademija nauka u Jugoslaviji.

Njegov pronicljiv duh silio ga je da do kraja života živi u boju protiv različitih bolesti, malformacija i ozljeda maksilofacijalnog područja kojim se intenzivno bavio.

Osobitu je sklonost gajio prema istraživanju i borbi protiv zagonetnih malignih tumora. Plamtio je plemenitom voljom da pomogne bolesnima i zdravima, što se očitovalo u svim njegovim stručnim i znanstvenim djelatnostima. Svojim životnim putem, upornim i sistematskim radom i marljivošću bio je i ostat će uzor mnogim generacijama liječnika, kojima je kazivao putove protkane medicinskim iskustvom i ljubavlju prema liječničkom, nastavničkom i znanstvenom pozivu.

ŽIVOT I RAD

I

Biografija

Rođen je 29. rujna 1901. u Slavonskom Brodu, u činovničkoj obitelji. Gimnaziju je polazio u Slavonskoj Požegi i maturirao 1920. godine. Medicinu je počeo studirati u Pragu, a nastavio u Berlinu. Apsolvirao je

1927. godine i potom radio kao volonter na kirurškoj klinici prof. Biera. U Berlinu 1928. godine promoviran je na čast doktora medicine na temelju disertacije »Die Bowensche Krankheit«.

Poslije odsluženja vojnog roka i završenog liječničkog staža od srpnja 1929. do kraja 1930. godine radio je kao sekundarni liječnik na kirurškom i internom odjelu bolnice u Slavonskom Brodu. Godine 1931. i 1932. specijalizirao je stomatologiju i kirurgiju čeljusti na klinikama u Grazu (Trauner) i Beču (Pichler i Hofer).

Radom na Medicinskom fakultetu u Zagrebu počeo je 1933. godine — najprije kao volonter i volonter asistent na kirurškoj klinici kod prof. Budisavljevića, a potom kao klinički asistent od 1934. do 1939. na ORL klinici prof. Šercera u Zagrebu.

U razdoblju od 1935. do 1938. u svrhu studija i stručnog usavršavanja boravio je na sveučilišnim klinikama u Pragu — 1935. (Kostečka), Parizu — 1936. (Lamaitre, Chenet, Veau), Beču — 1937. (Pichler, Hofer), Berlinu — 1937. (Axhausen), Rimu — 1938. (Perna).

Godine 1937. habilitirao je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu na katedri stomatologije. U nastupnom predavanju prikazao je stomatologiju u svjetlu opće medicine, istaknuo njezin odnos i usku povezanost s ostalim medicinskim granama i time ocrtao put svoga budućeg nastavničkog rada na fakultetu.

Godine 1938. kao docent imenovan je za šefa katedre, a 1939. postaje šefom novootvorene klinike koja je izgrađena po njegovom idejnom planu.

Godine 1947. kao stipendist SZO odlazi u Englesku i Italiju radi upoznavanja organizacije i metoda rada u ustanovama za plastičnu rekonstruktivnu kirurgiju. Boravio je u Basingstokeu (Gillies), East Grinsteadu (McIndoe), St. Albans (Mowlem), Oxfordu (Kilner), Londonu (Mathews) i u Italiji, Milano (Sanvenero-Rosselli).

Godine 1949. izabran je za redovnog profesora na Medicinskom fakultetu u Zagrebu.

Na fakultetu je držao nastavu iz predmeta »Maksilofacijalna kirurgija i klinička stomatologija« sve do odlaska u mirovinu 1972. godine. Na Stomatološkom fakultetu također je bio šef katedre za maksilofacijalnu kirurgiju i redovito obavljao nastavu iz predmeta »Kirurgija čeljusti«.

U školskoj godini 1949/50. bio je dekan Medicinskog fakulteta.

Godine 1955. izabran je za dopisnog, a 1958. za redovnog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. U razdoblju 1959-1973. bio je tajnik Odjela za medicinske nauke JAZU.

II

1. *Organizacijski rad u struci.* Glavna preokupacija akademika Čupara bila je maksilofacijalna kirurgija. Ta se struka nakon prvoga svjetskog rata u svijetu počela formirati kao nova kirurška specijalnost, što je početkom tridesetih godina dolazilo sve više do izražaja. U to doba u nas još nitko na tom području nije organizirano i sistematski radio i Čupar je sa znanjem, stečenim na studiju u inozemstvu i uočavajući kretanja u razvoju struke u svijetu, sva svoja nastojanja usmjerio na to da u našoj zemlji stvori temelje i mogućnost rada na području te nove kirurške specijalnosti. Godine 1934. uz podršku profesora Šercera, predstojnika Otorinolaringološke klinike, i uz suglasnost Vijeća Medicinskog fakulteta, formirao je u klinici Odjel za kirurgiju čeljusti, i time je Čupar, kao klinički asistent, stekao mogućnost da razvije svoju stručnu i naučnu aktivnost na području te nove kirurške discipline. U tadašnjim prilikama bila je to jedinstvena prilika da se ostvari plan koji je Čupar sebi postavio. S tim u vezi došlo je do izražaja i nastojanje da se struka u zainteresiranom medicinskom krugu populazira, pa je Čupar u Liječničkom vjesniku 1935. objavio radnju (4) u kojoj su istaknute temeljne smjernice rada u struci, a 1936. izdana je monografija »Kirurgija čeljusti« (u zajednici sa Šercerom i Podvincem), što je također imalo svrhu da se prikaže u osnovi profil te kirurške discipline. U to je doba svojim predavanjima i demonstracijama slučajeva u stručnim društvima, posebice u kirurškom društvu ZLH, isticao specifična obilježja struke.

2. *Čupar je također bio suočen sa zadatkom da istu bazu stvori i za stomatologiju* budući da ni za tu disciplinu u nas nije postojala nikakva visokoškolska ustanova, pa su naši stručnjaci odlazili u inozemstvo na specijalizaciju. U tom vremenskom razdoblju razmatrala su se i rješavala pitanja o stručnom i društvenom položaju stomatologije. Katedra za stomatologiju na zagrebačkom Medicinskom fakultetu bila je dragocjen oslonac i Čupar je kao klinički asistent rukovodio važnim akcijama u tadašnjem Hrvatskom stomatološkom društvu i u Savezu stomatologa Jugoslavije, gdje je uvijek imao punu podršku. I kao član Zdravstvenog savjeta banovine Hrvatske koristio se svojim položajem da pravilno usmjerava rješavanje zakonskih propisa koji su se baš u to vrijeme donosili.

3. Nakon sedam godina priprema i smišljenog planiranja Čuparu je uspjelo *da osnuje kliniku koja je počela radom u jesen 1939. godine.* U skladu s organizacijskom koncepcijom obje su discipline — *stomatologija i maksilofacijalna kirurgija* — našle svoje mjesto u klinici i time je prvi cilj bio dostignut. *Zagrebačka klinika bila je u to doba jedina usta-*

nova takve vrste u Jugoslaviji, ali i u svijetu — u evropskim državama — tada ih je bilo svega nekoliko, upravo zbog kirurške orijentacije rada. Tek je u poslijeratnom razdoblju došlo do zamaha u stvaranju takvih ustanova u inozemstvu, a njihova analiza pokazuje da im je koncepcija rada jednaka onoj koja je u zagrebačkoj klinici postavljena još prije rata.

4. Zbrinjavanje ratnih ozljeda lica i ličnog skeleta očito je opravdalo nastojanja da se razvija rad na području maksilofacijalne kirurgije. *Na važnost struke ukazala je i činjenica da se u NOB osjetio nedostatak stručnjaka baš za to područje, što je bilo samo posljedica nedovoljne prijeratne brige za tu kiruršku specijalnost.* Uoči rata Čupar je javnim predavanjima i pismenim radovima (15, 17, 19) skretao pažnju na dužnosti stomatologa i kirurga prilikom ozljeda glave. A odmah *poslije oslobođenja, valja istaći, liječenje posljedica ratnih ozljeda moglo se provoditi samo u zagrebačkoj klinici — tadašnjoj jedinoj specijaliziranoj ustanovi u nas.*

5. U prvim godinama poslije oslobođenja, kada smo bili suočeni s nizom akutnih potreba u zdravstvu, Čupar je razvio intenzivnu djelatnost u rješavanju problema stomatologije i maksilofacijalne kirurgije.

Jedan vid te djelatnosti bila je i potreba za *brzim školovanjem stomatološkog kadra.* Čupar je vrlo aktivno sudjelovao u rješavanju postavljenih zadataka kao tadašnji *predsjednik Stomatološke sekcije ZLH i predsjednik Udruženja stomatologa FNRJ,* kao član *Naučno-medicinskog savjeta narodnog zdravlja, Stručnog savjeta pri Komitetu za zaštitu narodnog zdravlja te Savjeta za medicinsku nastavu FNRJ.* Uvijek je isticao potrebu za visokoškolskim kvalifikacijama stomatologa i ta je koncepcija bila usvojena za cijelu državu i realizirana osnivanjem samostalnih stomatoloških fakulteta i stomatoloških odsjeka pri medicinskim fakultetima. *Godine 1948. osnovan je u zagrebačkom Medicinskom fakultetu Stomatološki odsjek.* U toj je fazi Čupar kao jedini i osamljeni arbitar izrađivao nastavne planove i brinuo o izboru nastavničkog kadra. Na njegov prijedlog izabrani su prvi nastavnici, među kojima su bili i neki od njegovih suradnika s klinike.

6. *Čupar je tako ugradio svoje znanje i koncepciju u temelje zgrade stomatologije, koja je tim putem išla dalje sve do osnutka samostalnog fakulteta. U listopadu 1969. godine Stomatološki fakultet u Zagrebu proslavio je svoj jubilej, 20-godišnjicu postojanja i plodnog rada. Tim je povodom Čuparu dodijeljena diploma u znak priznanja za njegova zalaganja i zasluge.*

7. Za maksilofacijalnu kirurgiju Čupar je činio sve da se kao kirurška specijalnost u našoj sredini što brže afirmira. U nekoliko radova pri-

kazao je njezin horizont, profil i značaj u okviru opće kirurgije kao i u odnosu prema drugim srodnim specijalnostima (4, 28, 29, 83). *Godine 1948. po njegovu planu i prijedlogu priznata je maksilofacijalna kirurgija kao kirurška specijalnost* u našoj zemlji i kao takva uvrštena je u pravilnik o specijalističkom stažu. Time je osvojen još jedan cilj — stvorena je mogućnost za obrazovanje specijalističkog kadra, a za dalje akcije vidik je bio otvoren. Za usporedbu valja istaknuti da se pitanje specijalnosti struke u nekim evropskim državama rješavalo tek poslije 1950. godine, a ponegdje se o tome raspravlja još i danas.

8. Svjestan činjenice da samo organizacijom u struci svaka medicinska disciplina stječe attribute svoje specijalnosti, a prema tome i samostalnosti u odnosu prema drugim disciplinama, Čupar je radio na tome da i u organizacijskom pogledu maksilofacijalna kirurgija zauzme u našoj sredini mjesto koje joj pripada. *Tako je 1954. godine izradio program rada i pokrenuo osnivanje Sekcije za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju Zbora liječnika Hrvatske.* Kao predsjednik vodi Sekciju od njezina osnutka tijekom više od 20 godina. Tim utrim putem pošle su nešto kasnije i ostale naše republike, te su istoimene sekcije osnovane u matičnim liječničkim društvima u Ljubljani i Beogradu. *Na toj je bazi Čupar 1957. god. pristupio osnivanju Jugoslavenskog udruženja* u kojem su se organizacijski povezale dvije discipline — *maksilofacijalna i plastična kirurgija.* Čupar je kao prvi predsjednik vodio Udruženje tokom četiri godine do isteka svoga mandata.

Zahvaljujući takvim organizacijskim formama stvorena je mogućnost da jugoslavenski stručnjaci rade i surađuju u daljnjoj izgradnji struke. Jugoslavensko udruženje danas povezuje naše stručnjake s međunarodnim krugom stručnjaka, pa se tako, Čuparu zahvaljujući, maksilofacijalna kirurgija afirmirala kako na domaćem tako i na internacionalnom planu.

Usporedba sa zbivanjima u svijetu pokazuje da se maksilofacijalna kirurgija na internacionalnom planu počela razvijati tek u novije vrijeme. Godine 1970. osnovano je »Internacionalno udruženje za maksilofacijalnu kirurgiju« sa sjedištem u Leipzigu, a 1971. osnovano je »Evropsko udruženje za maksilofacijalnu kirurgiju« sa sjedištem u Zürichu. *U inozemnim stručnim krugovima, koji su vodili akciju osnivanja internacionalnog udruženja, pogledi Čupara bili su poznati kao i ono što je u Jugoslaviji već učinjeno pa je bio pozvan da kao član osnivač sudjeluje pri konstituiranju tih internacionalnih udruženja.*

9. Sekcija za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju brzo je nakon osnutka opravdala svoje postojanje. Niz godina Čupar je organizirao i vodio stručno-naučne sastanke i simpozije uz sudjelovanje stručnjaka

iz drugih naših republika. Iznošenje aktualnih problema struke na takvim se forumima pokazalo korisnim jer se moglo sagledati kakvo je stanje u struci u nas i kojim putovima valja ići da bi se ona unaprijedila. Gosti iz inozemstva — Austrije, Mađarske, Čehoslovačke, Njemačke, Italije, Francuske, Engleske i Amerike — dolazili su kao gosti spontano i po pozivu te su u Sekciji držali predavanja, a tom prilikom demonstrirana su im i naša dostignuća u struci.

Godine 1960. Čupar je organizirao i kao predsjednik vodio prvi nacionalni Kongres za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju, koji je održan u Opatiji uz sudjelovanje inozemnih stručnjaka. To je bila vidljiva manifestacija svega što se u nas do toga vremena postiglo.

10. Za još jednu kiruršku specijalnost Čupar je pokazao veliki interes. *To je oralna kirurgija*, koja u svijetu, osobito angloameričkom, ima svoju tradiciju, a danas je već internacionalno vrlo dobro organizirana stomatološka specijalnost. U nas je i u tom pogledu postojala praznina, koja se naročito osjećala na terenu, u praksi i u manjim bolnicama. Čupar je smatrao neophodnim da se ta disciplina i u nas uvede i time omogućiti stvaranje stručnog kadra koji će biti u stanju da rješava mnoga akutna pitanja zdravstvene službe na terenu. *Izradio je plan i program i zalagao se za priznanje ove specijalnosti.* U prethodnim diskusijama o tom pitanju u krugu stomatologa bilo je i razumijevanja i otpora, ali je *Čuparov prijedlog prihvaćen i zakonom potvrđen, najprije u SR Hrvatskoj, a kasnije i u ostalim republikama.* Plodovi toga nastojanja već se danas vide. Tokom nekoliko godina na klinici koju je vodio prošli su brojni specijalizanti, koji se sada nalaze na radilištima koja su planom predviđena. Time su stvoreni uvjeti koji otvaraju slobodan put daljnjeg razvoja i rad novog profila stomatologa.

11. U listopadu 1969. godine navršilo se 30 godina od osnutka klinike i tim je povodom na jubilarnoj proslavi u širokom medicinskom krugu, u kojem su se nalazili predstavnici iz svih naših republika, Čupar prikazao ciljeve i putove 30-godišnjeg rada klinike. Predstavnici drugih klinika odali su u svojim ocjenama *priznanje Čuparu kao nestoru maksilofacijalne kirurgije u nas i njegovu pionirskom radu.*

III

Stručni i znanstveni publicistički rad. U svojim stručnim i znanstvenim radovima Čupar je široko obuhvatio problematiku iz najvažnijih poglavlja njegova radnog područja, a rješavao ju je sa kliničkog i eksperimentalno-istraživačkog gledišta.

1. U nizu radova obrađeni su aktualni *problemi traume*. Njihova praktična i naučna vrijednost proizlazi iz činjenice da trauma u životu modernog čovjeka predstavlja dominantan aspekt patologije te da ozljede u maksilofacijalnoj regiji zahtijevaju specifičnu terapiju. Kako u slučaju ratnih, tako i ozljeda današnjice Čupar je u svojim radovima na prvom mjestu naglašavao važnost adekvatne terapije, a saznanje da se upravo na maksilofacijalnom području u tom pogledu mnogo griješi, to opravdava. On također ističe važnost kooordinacije protetičkih i kirurških zahvata, što ima svoje razloge budući da ozljede glave ulaze u interesnu sferu nekoliko disciplina pa neusklađeni pristup u primjeni terapijskih zahvata bilježi samo loše rezultate. O tim se pitanjima i danas raspravlja u svjetskoj literaturi, a ovim svojim radovima Čupar je dao značajan prilog stranoj i našoj medicinskoj literaturi (57, 81 i 98).

Posebnu je pažnju Čupar poklonio razvijanju novih i savršenijih terapijskih postupaka. Tvorac je originalne protetičke konstrukcije koja se u literaturi vodi pod njegovim imenom (50). U primjeni kirurških zahvata razvio je novu metodu osteosinteze koja je pokazala velike prednosti pred klasičnom metodom s običnim vijcima (49, 54). Isto je tako primjenom Kirschnerovih čavala prilikom ozljeda srednjeg lica ukazao na jedan novi, vrlo efikasan postupak imobilizacije koštanih fragmenata (97).

Eksperimentalna istraživanja odnose se na stvaranje kalusa, regeneraciju živca prilikom prijeloma mandibule. Histološki je dokazao da u procesu regeneracije živca dolazi do potpunog srašćenja bataljka ako je kontinuitet živca potpuno prekinut. Vrednovanje ove spoznaje u velikoj mjeri olakšava operateru izbor terapijskog postupka (12).

Utjecaj metala na kost nakon osteosinteze također je jedan od problema s kojim se kirurg suočava. Čupar je utvrdio da u procesu resorpcije kosti oko metala nema važnu ulogu samo kvaliteta upotrijebljenog metala, nego i način izvođenja operativnog zahvata, te iz toga izvodi pravila koja se pri osteosintezi moraju uvažiti.

2. U radovima o *tumorima*, posebice malignim, obrađivao je pitanja epidemiologije i rane detekcije karcinoma, što u našoj sredini ima izrazitu praktičnu važnost. U postavljanju rane dijagnoze istaknuo je značaj i princip biopsije te način i vrijeme izvođenja. S tom je raspravom pokazao kako je uobičajeno gledanje na biopsiju kao rutinski zahvat neodgovorno i kako se zbog toga dijagnostika lako može naći na krivom putu (37, 57).

Studij kliničkog karaktera tumora i njihove histološke strukture, za što je Čupar posebno bio zainteresiran, omogućen je radom u histopato-

loškom laboratoriju koji u klinici postoji još od njezina osnutka. Godine 1952. Čupar je u zagrebačkom Medicinskom fakultetu prvi uveo i u kliničkom radu praktički realizirao »kliničku patologiju« koja se danas tretira kao nova disciplina. Pokazalo se, naime, da se samo bliskom suradnjom između kliničara i specijalista patologa mogu uspješno rješavati zamršena pitanja interpretacije histoloških nalaza. U taj je rad uveo i citologiju te je komparativnim studijem vrijednosti histoloških i citoloških nalaza stvorio osnovu za kliničke indikacije u primjeni tih zahvata (57, 93).

Čupar se bavio i pitanjima međunarodne klasifikacije tumora pa je dao poticaj za reviziju nomenklature na maksilofacijalnom području, s tim da se uvaži gledište i potrebe kliničara. U suradnji s epidemiolozima i patolozima pokrenuta je akcija koja će poslužiti kao baza za rasprave na internacionalnom forumu (88).

Kako registracija malignih tumora glave i vrata u nas nije potpuno obrađena, Čupar je dao inicijativu da se poduzmu organizirana istraživanja pa je u zajednici s epidemiolozima izrađen projekt po kojem se od 1969. godine radi. Dosad postignuti rezultati pokazali su veliku znanstvenu i kliničku vrijednost toga rada (92, 99).

Na području benignih tumora Čupar se posebno bavio patogeneom i klinikom tzv. cističnih tumora, a to do danas ni u stranoj literaturi nije jasno prikazano ni riješeno. Uobičajena dijagnostika cista ne definira ispravno njihov sadržaj, štoviše, vodi na krivi put. U diferencijalnoj dijagnostici Čupar je opisao vrlo karakteristične simptome po kojima se može razlikovati cista kao upalni produkt ili kao displazija, od cističnog tumora koji je ponajčešće nespecifični granulacijski tumor. S tim je radom Čupar unio novo gledanje u tumačenje ovih patoloških zbivanja (18).

3. Na području deformiteta ličnog skeleta Čupar je rješavao probleme geneze i terapijskih metoda, i tome je posvetio veći broj radova. U slučaju, na primjer, retrognatija kao posljedica operacije uslijed kongenitalnih rascjepa, te asimetrija lica uzrokovanih jednostranim patološkim promjenama na mandibuli, primijenjeni su originalno modificirani kirurški zahvati. Za progeniju razvio je novu kiruršku metodu na principu kose osteotomije. U slučaju složenih deformacija s promjenama na čeljustima pokazao je mogućnost istovremene osteotomije na obje čeljusti, čime se postiže vrlo dobar estetski rezultat. Kod ankiloze čeljusnog zgloba koja rezultira opistogenijom, razvio je operativnu metodu na principu totalne ekstirpacije kalozne mase tako da je recidiv posve isključen, a u usporedbi s ostalim operativnim metodama prednost je

ove u tome da implantacija tkiva u stvoreni slobodni prostor nije potrebna kao ni artroplastika (25, 34, 40, 53, 61, 63, 82).

4. *Području kongenitalnih rascjepa usne i nepca* Čupar je poklanjao naročitu pažnju. Klinika za liječenje takvih slučajeva jedini je centar na području Hrvatske u kojem se liječi više od 90 % djece rođene s takvim anomalijama. U radovima s toga područja Čupar je prikazao sistem specijalističkog rada, socijalno-medicinske aspekte rascjepa i problema u vezi s nekim kirurškim postupcima. Termin operacija rascjepa, o kojem se sve do najnovijeg doba raspravlja u stranoj literaturi, prikazan je na osnovi iskustava, stečenih radom na vlastitim slučajevima. Vrlo važan problem postoperativne deformacije alveolarnog grebena u totalnih rascjepa predmet je obrade u nekoliko radova, a izraženo gledište dokumentirano je istraživanjima na bogatom kazuističkom materijalu (47, 59, 60, 67, 70, 74, 75, 76, 80, 84, 85, 86, 96).

5. Na području *rekonstruktivne kirurgije* Čupar se bavio kliničkim i eksperimentalnim studijem transplantacije tkiva. Ispitivao je vrijednost korijum transplantata koji je upotrebljavao za ispravak kontura lica. Razvio je originalnu metodu transplantacije kože u usta u svrhu pokrivanja velikih defekata nepca. Ta je metoda često citirana u inozemnoj literaturi (30, 31, 39, 42, 45, 48).

IV

Urednički rad u časopisima. U vezi s publicističkim radom valja istaknuti da je Čupar razvio i vrlo značajnu aktivnost redakcijom stručnih časopisa. Prije rata (1937) pokrenuo je izdavanje časopisa »Folia Stomatologica«, koji je nastavio rad »Stomatološkog glasnika« i u to doba bio jedini jugoslavenski stomatološki časopis. Godine 1956. osnovao je časopis »Chirurgia maxillofacialis et plastica«, koji izlazi kao glasilo Sekcije ZLH. U tom časopisu specifična stručna problematika nalazi svoje pravo mjesto, a sakupljanje radova u jednom takvom časopisu uvelike pridonosi afirmaciji obiju struka u našoj medicinskoj literaturi. Osim toga časopis se registrira u inozemnoj literaturi i danas je već dobro uveden u mnogim državama Evrope i Amerike. Čupar je od 1959. do 1971. bio glavni urednik časopisa »Radovi« koji izdaje Medicinski fakultet u Zagrebu.

V

Nastavni rad. Formiranje i uvođenje nove kirurške discipline u našoj sredini zahtijevalo je njezinu afirmaciju i u nastavi. Čupar je još kao

asistent na Medicinskom fakultetu bio zadužen za nastavu od 1934. godine i tu je dužnost kontinuirano obavljao do 1972. kada je otišao u mirovinu. Predmet »Kirurgija čeljusti« predavao je i na Stomatološkom fakultetu od njegova osnutka do 1972. godine.

Glavni zadatak koji se Čuparu nametnuo u početku njegove nastavničke karijere bila je izrada plana i programa nastave koja se morala uskladiti s novim stremljenjima. Uzorka nije bilo pa je Čupar i u tom poslu morao sam stvarati temelje. Prikazivanje specifičnih obilježja maksilofacijalne regije bilo je u centru pažnje, ali, radi što boljeg razumijevanja, nikad se nije izdvajalo iz okvira velike kirurgije. Gdje god je to bilo potrebno, komparativnim primjerima gradivo se povezivalo tako da je student uvijek imao pred sobom kirurgiju kao cjelinu.

U plan nastave ulazila je i klinička stomatologija, ali tu nisu bile posrijedi stomatološke specijalnosti kao što se to obično misli. Čupar je svodio gradivo na to da prikazuje oralne aspekte endogenih i egzogenih patoloških zbivanja, na temelju kojih je slušač medicine mogao razabrati što se u usnoj šupljini može očitati i kako dijagnosticirati, a poznavanje toga dijela oralne patologije za mladog je liječnika i te kako potrebno.

Opazanja i mnogogodišnja iskustva pokazala su da mlade generacije koje su prošle tu školu imaju danas jasnu predodžbu o patologiji i terapiji oboljenja u maksilofacijalnoj regiji.

Sudjelovanje na kongresima i znanstvenim skupovima. Čupar je aktivno sudjelovao na brojnim međunarodnim kongresima i znanstvenim skupovima (popis u prilogu). U referatima je iznosio operativne metode koje je sam razvio te rezultate svojih istraživanja što se često citiraju u stranoj literaturi. Nekoliko je puta bio i član kongresnog predsjedništva, predsjednik ili član predsjedništva u radu sekcija (Stockholm, London, Prag, Rim).

U razdoblju između 1934—1972. Čupar je aktivno sudjelovao na svim domaćim kongresima, stručno-znanstvenim sastancima i simpozijima za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju, a mnoge od njih je organizirao i vodio.

Posljednje desetljeće svoga života akademik je Čupar posvetio pisanju i izdavanju svoga fundamentalnog djela »Kirurgija glave i vrata«, koje je izišlo u tri knjige. To je djelo jedinstveno u našoj medicinskoj literaturi po svojoj koncepciji, a i po originalnim doprinosima medicinskoj znanosti. Multidisciplinarni pristup razumijevanju i rješavanju terapijskih problema anatomskeg područja, u kojem svoje interese nalazi nekoliko kirurških i nekirurških disciplina, tom djelu daje iznimnu vrijednost, a autora stavlja u prvi red medicinskih pisaca. To znanstveno

djelo donosi i nove spoznaje u rješavanju složenog umijeća kirurgije glave i vrata, prikazujući znanstvene, stručne i inovacijske tendencije u tom području. Svojim stilom i kompozicijom ono je doprinos unapređenju naše medicinske prakse, obogaćujući je dostignućima naših znanstvenih radnika na vlastitom kliničkom materijalu.

Prije dovršenja štampanja treće knjige, koja je izišla iz tiska u jesen 1978. godine, akademik Čupar teško je obolio. Poslije operacije se oporavio pa je, koliko su mu snage dopuštale, aktivno sudjelovao u organizaciji vrlo uspješnog međunarodnog simpozija o suvremenim konceptima malignih tumora glave i vrata, u Dubrovniku 1979. godine. Također je sudjelovao u izdavanju radova s toga simpozija, sabranih u knjizi I. Čupara i I. Padovana »Current Concepts of Head and Neck Cancers«, koja je izišla u izdanju JAZU 1981. godine.

Te je godine, u mjesecu svibnju, svoje posljednje fizičke i intelektualne snage akademik Čupar posvetio organiziranju također vrlo korisnog simpozija o cestovnoj traumi, koji je održan u palači JAZU u Zagrebu.

Posljednje godine svoga života kao rekonvalescent živio je u radu s užitim krugom prijatelja i suradnika u našoj Akademiji. Angažiranost u JAZU obogaćivala je i činila snošljivim njegov samotni privatni život.

Među medicinskim radnicima Jugoslavije i svijeta akademik Ivo Čupar zauzima značajno mjesto kao tvorac nove kirurške discipline, osnivač prve kliničke ustanove maksilofacijalne kirurgije i stomatologije u našoj zemlji te kao znanstvenik i javni kulturni radnik, istaknuti stručnjak i medicinski pisac.

Svi mi koji smo ga poznavali i s njim surađivali s divljenjem i poštovanjem gledamo na njegov osebusni lik i stvaralaštvo. Neizmjereno cijenimo njegove goleme zasluge i doprinos medicinskoj nauci u našem društvu. Vječna slava akademiku Ivi Čuparu!

ČLANSTVO U STRUČNIM ORGANIZACIJAMA I AKADEMIJI

Fédération dentaire internationale (prije rata)
Association stomatologique internationale (prije rata)
Jugoslavensko udruženje za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju
Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
Zbor liječnika Hrvatske (počasni član)
International Confederation for Plastic and Reconstructive Surgery
Internationale Gesellschaft für Kiefer-Gesichtschirurgie
(član osnivač)
European Association for Maxillofacial Surgery (član osnivač).

PRIZNANJA

Središnji institut za tumore i slične bolesti izabrao ga za »Konzultanta Instituta za tumore«. Diplomu primio 22. XII 1976.

SRH — Republički savjet za naučni rad; Odluka o priznavanju prava na zvanje »znanstveni savjetnik« — 5. XII 1977.

ODLIKOVANJA

Predsjednik Republike Broz Tito odlikovao ga:

Ordenom rada II reda (1949)

Ordenom rada sa crvenom zastavom (1964)

Ordenom Republike sa srebrnim vijencem (1969)

NAGRADE

Nagrada grada Zagreba (1970)

Republička nagrada za životno djelo (1974)

Nagrada za znanstveni rad s područja onkologije —
dodijeljena u povodu 10. godišnjice rada Lige za borbu protiv raka SRH,
22. XII 1976.

Popis naučnih i stručnih radova Ive Čupara

1. Die Bowensche Krankheit, doktorska disertacija, Berlin 1928.
2. Terapija aktinomikoze, Lij. vjes. 54:610, 1932.
3. Kirurško liječenje odontogenih gnojnih upala donje čeljusti, Rad I kongresa Jugosl. kirurškog društva, Beograd 1934.
4. O značenju i današnjem stanju kirurgije čeljusti, Lij. vjes. 57:1, 1935.
5. Internacionalni stomatološki kongres u Bologni, Lij. vjes. 57:364, 1935.
6. Patologija i terapija fraktura čeljusti, Lij. vjes. 57:415, 1935.
7. L'hypertrophie de la gencive, symptome precoce de la leucemie, Revue de laryng. 56:1004, 1935.
8. Kritički prilog pitanju ekstrakcije zuba u akutnom stadiju upale čeljusti, Stomat. Glasnik 5:33, 1936.
9. Zur operativen Therapie der Oberkiefzysten, Z.f. Stomat., Festschrift S, 420, 1937.
10. Ankiлоza čeljusnog zgloба nakon luksacionih fraktura zglobnog nastavka, Folia Stomat. 6:37, 1937.
11. Kliničko i patološko značenje periodonciuma, Folia Stomat. 6:136, 1937.
12. Ueber die Regeneration des Nervus alveolaris inferior, Z.f. Stomat. 36:355, 1938.
13. Odontomi, Folia Stomat. 9:13, 1940.
14. Stomatologija u svjetlu opće medicine, Lij. vjes. 61:329, 1939.
15. Ozljeđe lica i čeljusti u ratu, Vojnosanit. Glasnik, Beograd 3, 1940.
16. Klinička ocjena odontogene žarišne infekcije, Liječ. vjes. 62:490, 1940.
17. Ozljeđe lica i čeljusti u ratu, Folia Stomat. 9:53, 1940.
18. Cistični tumori mandibule u rentgenskoj slici, Lij. vjes. 63:429, 1941.
19. Liječenje strijelnih ozljeda donje čeljusti, Lij. vjes. 64:399, 1942.
20. Evropski kongres plastične ratne kirurgije u Rimu, Lij. vjes. 65:78, 1943.
21. Cilj i zadaci protetike kod plastičnih operacija lica, Lij. vjes. 68:1, 1946.
22. Protetické problémy léčeni defektnich fraktur dolni čelisti, Českoslov. Stomat. 47:520, 1947.
23. Stomatološki kongres u Pragu, Lij. vjes. 69:326, 1947.
24. Rezultati liječenja posljedica ratnih povreda lica i čeljusti, Bibl. Vojnosanit. pregleda, knj. 3, Beograd 1948.
25. Prilog kirurgiji deformiteta čeljusti, Zbornik ORL klinike, izd. JAZU, Zagreb 1948.
26. O patogenezi i kliničkoj slici nome, Folia Stomat. 10:1, 1949.
27. Deset godina Stomatološke klinike u Zagrebu, Folia Stomat. 10:175, 1949.
28. Razvitak i današnje stanje kirurgije čeljusti i lica, Folia Stomat. 10:191, 1949.
29. Plastika defekata nepca sa ekstraoralnim reznjevima kože, Folia Stomat. 11:1, 1950.
30. Traitement chirurgical des pertes de substance de la voute palatine, Revue de Stomat. 53:651, 1952.
31. Alergija u stomatologiji, u knjizi Simposion o alergiji, izd. JAZU 1952.
32. Ratne povrede čeljusti i lica u »Ratna kirurgija«, dio II izd. Sanit. Uprava JNA, Beograd 1953.
33. Austrijski kongres zubnih liječnika u Bad Aussee, izd. Savj. Akad., Beograd 1953.
34. Die chirurgische Behandlung der Form — und Stellungsänderungen des Oberkiefers, Z.f. Stomat. 51:565, 1954.

35. Naučni sastanak njemačkog Društva za kirurgiju čeljusti i lica, Lij. vjes. 76:65, 1954.
36. Protetička rehabilitacija nakon resekcije čeljusti, Chir. maxillofac. & plast. 1:47, 1956.
37. Klinički problemi malignih tumora usta i čeljusti, Chir. maxillofac. & plast. 1:3, 1956.
38. Intraoralne osteoplastike, Chir. maxillofac. & plast. 1:93, 1957.
39. Klinička i histološka studija u usta transplantirane kože, 307. knj. Rada, izd. JAZU 1955.
40. Osteotomija na mandibuli u svrhu korekcije poremećenog odnosa čeljusti, Vojnosanit. pregled 13:126, 1956.
41. Internacionalni kongres za plastičnu kirurgiju u Stockholmu, Chir. maxillofac. & plast. 1:81, 1956.
42. Rana dijagnoza karcinoma usne šupljine, Med. Glasnik 10:176, 1956.
43. An operative procedure for transferring the tube pedicle into the mouth, Intern. Soc. Plastic Surg., 1st Cong. Stockholm 1955, Williams & Wilkins Co. Baltimore 1957.
44. Pojave starenja na ljudskom skeletu s osobitim obzirom na kosti lubanje i čeljusti, u Simposion o gerontologiji, izd. JAZU 1958.
45. Upotreba korijum transplantata za ispravak kontura lica, Chir. maxilloplast. 1:159, 1958.
46. Ankioloza čeljusnog zgloba, Med. enciklopedija, sv. 1, 1957.
47. Deformacija maksile poslije operacija kongenitalnih rascjepa nepca, 316. nj. Rada, izd. JAZU 1958.
48. L'ostéosynthese dans la chirurgie du maxillaire inférieur Arch. de Stomat. belge, 1958.
49. Čeljst, Med. enciklopedija, sv. 2, 1958.
50. Klinički aspekti preloma ličnog skeleta i indikacije za kiruršku terapiju, Chir. maxillofac. & plast. 2:36, 1959.
51. Pogledi na kirurške metode liječenja ankiuloze čeljusnog zgloba, Chir. maxillofac. & plast. 2:92, 1959.
52. Simpozij čehoslovačke plastične kirurgije, Chir. maxillofac. & plast. 2:190, 1960.
53. Udlaga sa interdentalnom fiksacijom za frakture čeljusti, Chir. maxillofac. & plast. 2:108, 1960.
54. Surgical treatment of mandibular protrusion in edentulous jaws, Transact, Intern. Soc. Plastic Surg. 2nd Congr. London 1959., Livingstone Edinburgh — London 1960.
55. Epulis, Med. enciklopedija, sv. 4, 1960.
56. Kritički osvrt na indikacije nekih terapijskih metoda u kirurgiji čeljusti, Chir. maxillofac. & plast. 2:119, 1960.
57. Klinički aspekti i biopsija tumora čeljusti (cum B. Pečić-Mirković), Chir. maxillofac. & plast. 2:163, 1960.
58. Gross and microscopic changes of skin transplants in the oral cavity, Acta chir. plast. 3:90, 1960.
59. Dosadašnji pogledi na rehabilitaciju djece sa kongenitalnim rascjepima usne i nepca, Chir. maxillofac. & plast. 3:75, 1961.
60. Influence de la chéiloplastie sur l'arc dentaire dans les beso-de-lievre totaux, Revue de Stomat. 63:435, 1962.

61. Kirurški problemi liječenja progenije. Chir. maxillofac. & plast. 4:21, 1964.
62. Stomatologija, Med. enciklopedija, sv. 9, 1964.
63. Asimetrija lica uslijed jednostrane hipertrofije manibule, Chir. maxillofac. & plast. 4:57, 1964.
64. Somme comments on post-operative maxillary disorders, in Schuchardt ed.: Symposium on clefts of lip, alveolus and palate, Georg Thieme, Stuttgart 1965.
65. Usta, Med. enciklopedija, sv. 10, 1965.
66. Internacionalni simpozij o rascjepima usne i nepca u Hamburgu Chir. maxillofac. & plast. 5:63, 1965.
67. Ocjena rezultata heiloplastike kod kongenitalnih rascjepa, Chir. maxillofac. & plast. 5:37, 1965.
68. Estetski, funkcionalni i socijalni značaj deformacija lica, Chir. maxillofac. & plast. 5:67, 1966.
69. Radiogena nekroza čeljusti (cum M. Barlović) Radovi Med. fakulteta 13:195, 1965.
70. Deformacija nosa kod urođenih rascjepa. Chir. maxillofac. & plast. 3:98, 1966.
71. Klinička slika i kirurgija tumora parotidne žlijezde, Chir. maxillofac. & plast. 6:39, 1967.
72. Piogena infekcija u maksilofacijalnom području i antibiotici (cum B. Pilar-Svoboda), Radovi Med. fakulteta 16:201, 1968.
73. Internacionalni kongres plastične kirurgije u Rimu, Chir. maxillofac. & plast. 6:117, 1968.
74. Incidence of cleft lip and palate cases in Croatia (cum B. Kesić), Transact. 3rd Yugosl. Congr. Plastic & Maxillofac, Surg., Maribor 1968.
75. Biological aspects of the formation of the maxillary arch in total clefts of lip and palate, Transact. 3rd Yugosl. Congr. Plastic & Maxillofac. Surg. Maribor 1968.
76. Lip and palate clefts as the cause of death (cum B. Kesić), Transact. 3rd Yugosl. Congr. Plastic & Maxillofac. Surg. Maribor 1968.
77. Maksilofacijalna kirurgija, u knj. »Ko je ko u Jugoslaviji?«, I. Lekari, Beograd 1968.
78. Sialolitiza parotidne žlijezde, Chir. maxillofac. & plast. 6:107, 1968.
79. Rano otkrivanje oralnog karcinoma, Chir. maxillofac. & plast. 6:77, 1968.
80. Kongenitalni rascjepi usne i nepca u populaciji Hrvatske, (cum B. Kesić) Chir. maxillofac. & plast. 6:131, 1968.
81. Indikacije za kiruršku opskrbu povreda ličnog skeleta, u knj. Dies Italico-iugoslavici medicinae destinati, izd. JAZU 1968.
82. Surgical correction of maxillary retrognathia in cleft lip and palate, Transact. 4th Intern. Congr. Plast. & Reconstr. Surg. 1967, Roma, Excerpta med. Foundation, Amsterdam 1969.
83. Ciljevi i putovi 30. godišnjeg rada klinike, Radovi Med. fakulteta 17:234, 1969.
84. Kirurgija totalnih rascjepa usne i nepca i anatomske oblike maksile, Chir. maxillofac. & plast. 7:43, 1970.
85. O terminu i metodama operacije kod urođenih rascjepa usne i nepca, u Kongenitalne anomalije, knj. II, izd. Galenika, Beograd 1970.

86. Riabilitazione dei pazienti con schisi congenita del labro e del palato, Clinica Europea 9:270, 1970.
86. a. Rehabilitacija pacijenata sa urođenim rascjepom usne i nepca, u knj. Dies Italico-jugoslavici medicinae destinati, izd. JAZU 1970.
87. Osvrt na jedno razdoblje u historiji stomatologije, Jubilej Stomatološkog fakulteta, 1969.
88. Maligni tumori maksilofacijalnog područja (cum Ž. Kulčar, i A. Zimolo). Zbornik radova I kongresa patologa Jugoslavije, 1969.
89. Mogućnosti i granice kirurškog liječenja hemangioma u ustima i na licu 1976.
90. Karcinom maksile, Zbornik radova III kongresa kancerologa, 1971.
91. Clinical evaluation of the Extent of Disease in Oral Cancer, Proceedings, Symposium on Malignant tumors of the Head and Neck, Zadar 1971, izd. JAZU 1972.
92. Clinico-epidemiological Study on Malignant Tumors in the Maxillofacial Region (cum. M. Barlović and Ž. Kulčar), Proceedings, Symposium on Malignant Tumors of the Head and Neck, Zadar 1971, izd. JAZU 1972.
93. Comparative Diagnostic Evaluation of Cytologic and Histologic Findings (cum A. Bunarević and Z. Grgić), Proceedings, Symposium on Malignant Tumors of the Head and Neck, Zadar 1971. izd. JAZU 1972.
94. Simpozij o malignim tumorima glave i vrata u Zadru, Chir. maxillofac. & plast. 8:79, 1972.
95. Indikacije za traheotomiju u maksilofacijalnoj kirurgiji, 1976.
96. Anatomska obilježja kod urođenih rascjepa usne i nepca kao baštinjena stigmata, Chir. maxillofac. & plast. 8:83, 1973.
97. Racionalna metoda bimaksilarne fiksacije kod fraktura Le Fort I.
98. Early treatment of mid-third facial injuries, Transact. I. Europ. Congr. Maxillofac. Surg. Ljubljana 1972.
99. Maligna oboljenja usne šupljine (cum. B. Kesić, Ž. Kulčar, V. Hrabak-Žerjavić), Chir. maxillofac. & plast. 8:53, 1972.

KNJIGE

100. Kirurgija čeljusti (cum A. Šercer i S. Podvinac) monografija med. bibl. sv. 58-60, Zagreb 1936.
101. Kirurgija glave i vrata, knj. II, Izd. zavod JAZU, Zagreb 1975.
102. Kirurgija glave i vrata, knj. II, izd. Izd. zavod JAZU, Zagreb 1976.
103. Kirurgija glave i vrata, knj. III, Izd. zavod JAZU, Zagreb 1978.

UREDNIK I KOAUTOR U MONOGRAFIJAMA

1. Malignant tumors of the Head and Neck, izdanje JAZU, 1972.
2. I. Čupar, I. Padovan: Current Concepts of Head and Neck Cancers, izdanje JAZU 1981.

OBJAVLJENA PREDAVANJA

1. Akutni osteomijelitis donje čeljusti, Lij. vjes. 56:20, 1934. i Stomat. glasnik 3:123, 1934.
2. Gingivitis za dijagnozu, Lij. vjes. 57:28, 1935 i Stom. Glasnik 3:151, 1934.
3. Progenija, Lij. vjes., 58:497, 1936.
4. Adamantinom čeljusti. Lij. vjes., 60:827, 1938.
5. Dužnost i rad stomatologa u ratu, Folia Stomat. 8:188, 1939.

6. Ciljevi socijalne stomatologije, Folia Stomat., 1940.
7. Stomatitis gangraenosa, Lij. vjes., 69:207, 1947.
8. Odontologija u Engleskoj, Lij. vjes., 70:146, 1948.
9. Plastična kirurgija u Engleskoj, Lij. vjes. 70:281, 1948.
10. Fusospiroloza usne šupljine, Folia Stomat. 10:134, 1949.
11. Klinika i patologija periodoncija, Folia Stomat. 11:48, 1950.
12. Veliki defekti lica, Folia Stomat. 11:49, 1950.
13. Kirurška opskrba defekata nepca, Folia Stomat. 11:55, 1950.
14. Oralna patologija i trudnoća, Lij. vjesn. 84:87, 1962.
15. Deformacija maksile kod kongenitalnih rascjepa, Lij. vjes. 84:501, 1962.
16. O terminu operacije kongenitalnih rascjepa usne i nepca, Lij. vjes., 85:793, 1963.

RECENZIJE

1. Bernier. L. J., Ach. E. J.: Atlas of Dental and Oral Pathology Reg. Press Washington 1948, Folia Stomat. 10:81, 1949.
2. Buff, N. H.: Hautplastikon, Indikation und Technik, G. Thieme Verlag, Stuttgart, Lij. vjes. 75:299, 1953.
3. Schuchardt, K.: Fortschritte der Kiefer und Gesichtschirurgie Bd. VIII G. Thieme Verlag, Stuttgart 1963, Med. glasnik 1964.
4. Burian, F.: Chirurgie der Lippen-und Gaumenspalten, Veb Verlag Berlin 1963., Acta chir. 12:102, 1965.
5. Saegesse, F., Pettavel, J.: Surgical Oncology, Hans Huber Publischer, Bern 1970, Chir. maxillofac. & plast. 7:145, 1970.
6. Hooper, R.: Patterns of acute Head Injuries, Edward Arnold (Publishers) Ltd. London 1969, Chir. maxillofac. & plast. 7:146, 1970.
7. D. R. Millard Jr.: Cleft graft: Evolution of its Surgery, the Unilateral Deformity, Vol. I., Little, Brown and Co. Boston 1976.
8. J. Conley: Regional Flaps of the Head and Neck (Regionalni režnjevi u predjelu glave i vrata). Georg Thieme Verlag, Stuttgart 1976.

PERSONALIA

1. Profesor Radošević kao stomatolog, Lij. vjes. 61:321, 1939.
2. Profesor Hans Pichler, Folia Stomat. 6:5, 1937.

NEKROLOZI

1. Ziga Spitzer, Folia Stomat. 7:3, 1938.
2. Profesor Eduard Radošević, Folia Stomat. 8:43, 1939.
3. Profesor Vitold Ritterman, Lij. vjes. 85:366, 1963.
4. Akademik Sergije Saltykow, Ljetopis JAZU, knj. 71, 1966.
5. In memoriam Drago Perović, Radovi Med. fakulteta, 16:2, 1968.
6. Akademik Branimir Gušić, Spomenica so. 3 JAZU, 1980.

UČEŠĆE NA DOMAĆIM KONGRESIMA I STRUČNO-NAUČNIM SKUPOVIMA

1. I jugoslavenski kirurški kongres, Beograd 1934.
2. II jugoslavenski stomatološki kongres, Beograd 1935.
3. III kongres lekara Jugoslavenske armije, Beograd 1945.

4. konferencija hirurga Jugoslavenske armije, Beograd 1948.
5. Desetogodišnjica Stomatološke klinike u Zagrebu, Zagreb 1949.
6. Kongres jugoslavenskih dermatovenerologa, Zagreb 1950.
7. I naučni sastanak Sekcije za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju ZLH, Zagreb 1954.
8. II naučni sastanka Sekcije za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju ZLH, Zagreb 1956.
9. Godišnji naučni sastanak Udruženja za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Ljubljana 1957.
10. III naučni sastanak Sekcije za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju ZLH, Zagreb 1959.
11. I jugoslavenski kongres za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Opatija 1960.
12. II kongres Zbora liječnika Hrvatske, Zagreb 1961.
13. IV stručno-naučni sastanak za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju ZLH, Zagreb 1962.
14. III kongres stomatologa FNRJ, Ljubljana 1962.
15. Intersekcijski sastanak Udruženja za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Beograd 1962.
16. II jugoslavenski kongres za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Beograd 1964.
17. V stručno-naučni sastanak Sekcije za maksilofacijalnu i plastičnu kirurgiju ZLH, Zagreb 1965.
18. Intersekcijski sastanak Udruženja za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Otočac (pri Novom Mestu) 1966.
19. Intersekcijski sastanak Udruženja za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Vrnjačka Banja 1967.
20. III jugoslavenski kongres za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Maribor 1968.
21. Dies Italico-Yugoslavici medicinae destinati, Hvar 1968.
22. Intersekcijski sastanak Udruženja za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Zagreb 1969.
23. I kongres patologa Jugoslavije, Zagreb 1969.
24. I jugoslavenski kongres o kongenitalnim anomalijama, Beograd 1970.
25. Intersekcijski sastanak Udruženja za plastičnu i maksilofacijalnu kirurgiju, Skopje 1971.
26. II kongres kancerologa Jugoslavije, Zagreb 1971.
27. Symposium on malignant Tumors of the Head and Neck, Zadar 1971.
28. I evropski kongres za maksilofacijalnu kirurgiju, Ljubljana 1972.
29. Symposium on Malignant Tumors of the Head and Neck, Dubrovnik 1979.

UČEŠĆE NA INOZEMNIM KONGRESIMA I NAUČNIM SKUPOVIMA

1. II Congresso Internazionale di Stomatologia, Bologna 1935.
2. Internationaler Zahnärztekongress (FDI), Wien 1936.
3. Europäischer Kongress der Kriegschirurgie, Roma 1942.
4. Internacionalni stomatološki kongres, Praha 1947.
5. Cinquantenaire de la Fédération Dentaire Internationale, Paris 1950.
6. XII Congress Francais de stomatologie, Paris 1951.
7. XI International Dental Congress, London 1952 (FDI).

8. Oesterreichischer Zahnärztekongress, Bad Aussee 1953.
9. III Tagung der Deutschen Gesellschaft für Kiefer-Gesichtschirurgie, Düsseldorf 1953.
10. I International Congress of Plastic Surgery, Stockholm 1955.
11. Congress international de Stomatologie, Bruxelles 1958.
12. Oesterreichische Zahnärztetagung, Graz 1959.
13. II International Congress of Plastic Surgery, London 1959.
14. II Symposium plasticke chirurgie, Marianske Lazne 1960.
15. I Internazionaler Kongress für medizinische Foto-und Kinematografie, Düsseldorf 1960.
16. XVII Congress Francais de Stomatologie, Paris 1961.
17. II International Symposium on Clefts Lip and Palate, Hamburg 1964.
18. VIII kongres stomatološke kirurgije, Lodz (Poljska) 1964.
19. Congressus chirurgicus čehoslovacus, Bratislava 1965.
20. IV International Congress of Plastic Surgery, Roma 1967.
21. Dies Italico-iugoslavici medicinae destinati, Fiuggi (Italija) 1969.
22. Internazionale Gesellschaft für Kiefer-Gesichtschirurgie. Sitzung des vorbereitenden Komitees mit wissenschaftlichem Programm, Leipzig 1970.

GLAVNI UREDNIK ČASOPISA

1. Folia Stomatologica, Vol. X (1949) — Vol. XV (1955).
2. Chirurgia maxillofacialis & plastica, 1959-1977.
3. »Radovi«, Medicinski fakultet u Zagrebu, Vol. VII (1959) — Vol. XVIII (1970).

SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA

IVO ČUPAR

1901 — 1981

Izdavač:

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb

Za izdavača:

HRVOJE POŽAR

Oprema:

EDO KOVAČEVIĆ

Tehnički urednik:

ŽELJKO ZLATIĆ

Lektor:

IVAN KALINSKI

Korektor:

ŽELJKO ZLATIĆ

Strojoslagar:

NENAD MILOŠEVIĆ

Metur:

ĐURĐA BENČIĆ

TISKANJE DOVRŠENO U SIJEČNJU 1983.

Tisak:

GRAFIČKI ZAVOD HRVATSKE, Zagreb

